

Aziz Polycarp Mı? -Roma Evleri Mi?

Abdulkadir Hazman

25 Kasım 2013 de Ahmet Piriştina Kent Arşiv ve Müzesinde Araştırmacı yazar Sayın Yaşar Ürük'ün Aziz St. Polycarp'ın "mezarını buldum" ideası ilgili sunumunu izledim, zaten bu konuya her İzmirli gibi bende duyarlıyım. "Bende buldum veya bulmuştum" diyenlerin aksine Yaşar bey, birçok belge ile ideasını güçlendiriyor. Öncelikle Yaşar beye bu araştırmasından dolayı kutlamak gerektiğine inanıyorum. Azizin öldürülmesi veya mezarı hakkındaki yazı ve araştırmalarıyla ufkumuzu genişleten Sayın İlhan Pınar, Orhan Beşikçi ve daha nicelerinde unutmamak gerektiğini ve benim de bir tarihçi olmadığımı bir kez daha hatırlatalım.

Sunumda aklımın almadığı bazı konuları sizlerle paylaşmak istiyorum. Özellikle Yaşar beyin, Kent Yaşam da "Bir Mezarın Gizemi" başlıklı yazısında Milli Kütüphaneden 1989 yılında, aynı zamanda kütüphanenin idari amiri olarak da görev yapan Kemal beyin kendisine bir dosya verdiğini idea eder ve "Şöyle bir göz attığımda İzmir eğitim tarihi ile ilgili yazıların olduğunu gördüm, dosyanın Kemal abiden izin alarak fotokopisini çektirdim." diyerek dosyayı incelediğini ve de "O Hristiyan'ın mezarının duvar altında kaldığı da iyi oldu" notunu fark ederek çalışmalarını bu doğrultuda yoğunlaştırarak azizin mezarının yerini tespit ettiğini ifade eder.

Peki, bu dosyayı kim hazırlamış veya bu dosyadaki yazılar kime ait, hangi makama ne amaçla yazılmış neden bu dosya resmi bir kurumda olmasına rağmen kayıt numarası yok? Böyle bir dosyayı hazırlayan neden isim ve imzasını kullanmamış? Ayrıca fotokopisini çektiği bu dosya nerede ve ya da fotokopisi nerede? Yaşar bey sunumda yalnızca bizlere ufak bir not göstermesi bu belgenin güvenli ve inandırıcı olduğunu gösterir mi?

Bu sunumda dikkatimi çeken bir konuda, Hıristiyanlar için bu kadar büyük öneme sahip Aziz Polycarp'ın mezarını, Osmanlı kadısı bir sarık ve bir mezar taşı ile Yusuf Dede mezarı haline getirirken o yıllarda İzmir nüfusunun çoğunluğunu oluşturan Hıristiyanlar, Rumlar, Ermeniler hatta Yahudiler neden hiç ses çıkarmamışlardır? Ya da Müslümanlar nasıl olurda bir azizin mezarının bir Müslüman mezarı olarak kabullenir ve başına gider dua okurlar? Bu gün bile Hıristiyan dünyasının bu konuya sesiz kalmalarının ve bu güne kadar araştırmamalarının sebebi nedir acaba?

Evet, Aziz Polycarp Kadife kale sırtlarında öldürülmüştür, tek ve tartışmasız tarihi gerçek budur. Yusuf Dede diye biri var mı, yok mu tartışılırken mezarında Azize ve ya başka birine olduğu ideası tartışmaya açık bir konudur. Bu ideanın bilimsel olarak kanıtlamak oldukça zor. Hele çıkacak kemiklerin bu insanlara ait olduğunu kanıtlamak ise neredeyse imkânsız. Bir başka önemli çelişki ise 1920 le re kadar sapaşlam olduğu bilinen "Yusuf Dede" mezarı neden acaba Yunan işgali sırasında Rumlar tarafında tekrar Aziz Polycarp mezarı olarak düzenlenmedi?

Yaşar Ürük beyin tüm iyi niyetiyle ortaya attığı bu idea ilgili resmi kurumlar harekete geçirmiştir diyor, buna bir İzmirli olarak tabii ki çok sevindim, fakat aynı zamanda bu idea o bölgeye müteahhitlerinde iğlisini artırmış, şimdiden Roma teras evleri benzeri plan ve projeler üretmeye başlamış olduklarını üzülerək örgenmiş bulunmaktayım. Kentsel dönüşüm adı altında körfez manzaralı her yer rantçılara kurban edilmeden, aman dikkat. İzmir'e inanç turizmi kazandıralım derken Kadife kaleyi de müteahhitlere yem etmeyelim.

Bu olayda ayrışmadan ve hiç kimseye haksızlık etmeden, İzmir için büyük bir fırsat olan Yusuf Dede ve Aziz Polycarp mezarlarını yan yana yapıp turizme açalım, sevginin, saygının ve hoş görünün bahçesi yapalım kadife kaleyi.